

Mažučių šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Nėra

Koordinatės

LKS: 443206; 6063625

Adresas

Vilkaviškio r. sav., Pilviškių sen., Mažučių kaimavietės šiaurės rytų pakraštys ties Alksnės paslėniu. Sakrali vieta su originaliai sumūryta iš akmenų koplyčia ir nediduku šaltinėliu yra beveik vidurkelyje (į Š–ŠV nuo Opšrūtų) tarp Vilkaviškio ir Pilviškių, atitinkamai 8 ir 7 km nuo šių gyvenviečių. Važiuojant nuo Pilviškių pusės, sankryžėlėje ties Opšrūtais sukti dešinėn ir pavažiuoti ŠV kryptimi lauko keliukais pagal nuorodą – „Mažučių šaltinėlis, 3 km“. Koplytėlę su šaltiniu rasite kairiajame Alksnės krante, kiek aukštyje prieš srovę (apie 100 m) nuo geležinkelio linijos Kaunas – Kybartai tilto per upelį

Aplinka

Alksnėnų, Mažučių apylinkės yra pietiniame Užnemunės lygumos pakraštyje arba Vilkaviškio moreninėje lygumoje. Čia nusidriekusios stambiai banguotos moreninės (gIIIbl) lygumos, kurios kaitaliojasi su moliu ir smėliu apklotais limnoglacialiniais (lgIIIbl) plokščių lygumų plotais. Vyrauja agrarinis, tankiai gyvenamas vietovaizdis. Prie Mažučių tai labai mažo nuolydžio, menkai raižyta apie 48–60 m NN lėkšto reljefo, bet dar truputį banguota lyguma su pavienėmis įlomėmis, lėkštomis daubomis ir negiliais slėniukais. Paviršiuje dažnas perklostytas pagrindinis moreninis priemolis, o didesnes lėkštas moreninio reljefo daubas užpildo smėlingi ir molingi limnoglacialiniai dariniai. Dažniausiai juos sudaro molis, iš viršaus padengtas smulkaus smėlio, kartais ir priesmėlio. Gruntinis vanduo dėl molinių nuogulų išplitimo plyti sporadiškai, dažniausiai negiliai (0–3 m), jo dinaminis srautas ir sankaupos menkos. Mažesnių upelių padėtis požeminio vandens (spūdinio) pjezometrinio lygio atžvilgiu – vienodame su juo aukštyje, tik Šešupės vidurupys ir žemupys – žemiau jo. Vyraujant moliniams gruntams menkos ir požeminio van-

dens ištakos galimybės, mažas (0,5–1,0 l/s km²) požeminis nuotėkis į upes. Stambesniems šaltiniams (kylantiems) susidaryti sąlygos taip pat nepalankios. Vos srovenantis Mažučių šaltinėlis lieja tik gruntinį vandenį, kurio vangios tėkmės pasirodo limnoglacialinių (lgIIIbl) ir aliuvinių (aIV) nuogulų sąlyčio vietoje, Alksnės (10,4 km slėniuko kairiajame krantelyje. Šaltiniuota vieta yra šiaurės rytiniame plokščio paaukštėjimo (iki 55,6 m NN) pakraštyje, tarp koplyčios ir upelio apie 52 m NN aukštyje. Medžiais apaugusiu lėkštu šlaiteliu iki upelio apie 30–40 metrų. Garsėjančioje tarp tikinčiųjų vietoje 1989–1991 metais Alksnėnų klebono rūpesčiu prie šaltinėlio iškilusi išspūdinga akmeninė koplytėlė. Šaltinėlis į žemės paviršių išsprūdęs labiau nusidrenuojančiame smėlėtame kairiajame upelio krantelyje.

Dabartinė būklė, kaptazas

Koplyčios aikštelės pagrindo (pamatų) į upelio pusę (į R) apačioje, prie laiptų išmūrytoje puslankio formos betono sienelėje įstatyti du metalo vamzdeliai, iš kurių laša vanduo ant išplautų iš po mūro akmenų. Kitoje laiptų pusėje, ties takelio pradžia aukščiau

šlaituke įrengtas dar vienas šulinėlis – šaltinėlis. Tiesa, jo požeminės jėgos labai išsekusios, versmelė jo dugne užanka. Prie šių nedidukų šaltinukų, šalia koplytėlės, tekantis vanduo laikomas stebuklingas ir turintis gydomųjų galių. Koplytėlę prie šaltinių nesudėtinga rasti, yra net nuorodos ir padarytas priėjimas įsipilti vandens. Gaila, bet pasižvalgius matyti, gal šąlantį vanduo, o gal ir piktybiška žmogaus ranka padarkė įrengtą kaptąžą (suskilo betonai, sulankstyti ir užanka čiaupų vamzdeliai). Dabar vanduo plona srovele bėga tik iš vieno žemai sienelėje įstatyto vamzdelio. Neprižiūrimi nyksta ir prie koplytėlės pastatyti Švč. Mergelės Marijos Skausmo ir Džiaugsmo paslapčių koplytstulpiai, išskobti ir įrengti šalia tako 1995 metų vasarą.

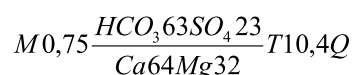
Vandens fizikinės savybės

Vanduo skaidrus, švarus, bekvapis. Nėra geležies nuosėdų. Išmatavus mobiliu matuokliu (2014-06-05) vanduo buvo 10,4 °C temperatūros, neutralus (pH = 7,20). Savitasis elektros laidis (SEL = 816 μS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = +134 mV), daug deguonies (O₂ = 10,9 mg/l).

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų. Bendroji vandens mineralizacija siekia 751 mg/l. Jis labai kietas, pasižymi karbonatiniu kietumu (bendrasis vandens kietumas 9,21 mg-ekv/l). Aplinkui besidriekiančių dirbamų laukų poveikis pasireiškia ir šaltinio vandenyje. Jame net 33,72 mg/l nitratų.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	751		
Sausoji liekana 180 °C	552		
Bendrasis kietumas		9,21	
Karbonatinis kietumas		6,53	
Nekarbonatinis kietumas		2,68	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	36,08	1,02	9,77
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	112,60	2,35	22,51
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	398,12	6,53	62,55
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	33,72	0,54	5,17
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	9,47	0,41	4,25
Kalis, K ⁺	0,87	0,02	0,21
Kalcis, Ca ²⁺	123,06	6,14	63,69
Magnis, Mg ²⁺	37,34	3,07	31,85
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03	0,00	0,00
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,58		
Permanganato skaičius, mg O/l	< 0,63		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	869		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Legenda pasakoja, kad „pro tą vietą, kur dabar Mažučių šaltinėlis, ėjo senelis ir pamatė mergaitę, prausiančią veidą. Pagal vieną padavimą – ji nieko nesakiusi, pagal kitą – tarusi: „Prauskitės ir naudokitės.“ Senelis pranešė apie įdomų įvykį žmonėms. Subėgę vietiniai gražiosios mergaitės jau nerado, bet toje vietoje iš žemės netikėtai ištryško šaltinis. Žmonės patikėjo, kad juos aplankiusi pati Švč. Mergelė Marija, todėl netrukus apie šaltinėlių surentė rentinėlių ir pastatė nedidelę koplytėlę“.

Dabar čia pastatyta originali koplyčia iš lauko akmenų, talpinanti apie 100 tikinčiųjų. Šaltinio vanduo garsėja visokių akių ligų išgydymu, net laikomas pasemtas ilgai negenda.

Tipas

Krentantis (erozinis) lėkštame slėniuko šlaitelyje

Režimas

Turintis sezoninio veikimo šaltinio požymių (užankantis)

Vandeningumas

Mažo vandeningumo (mažiausias). Vizualiai, sunkiai nutekina net apie 1–2 m³/d vandens (vos srovena)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, Z. Zanevskij, K. Kadūnas, 2014